

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen tukiperhetoiminnan toimintaohje

**Tulevaisuuslautakunta
27.9.2024 § 113**

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Tukiperhepalvelu	3
3 Tukiperheeksi hakeutuminen ja kriteerit	3
3.1 Läheisten rooli	5
4 Valmennus ja tuki	5
5 Tukiperhepalvelun tavoitteet	6
6 Hoidettavien lasten määrä	6
7 Tukiperheelle tarjottava tuki	7
8 Tukiperheen tarpeen yhteydenotto perhehoitokeskukseen	7
9 Tukiperhesopimus	8
9.1 Tukiperhesopimuksen sisältö	9
9.2 Sopimuksen irtisanominen ja purkaminen	9
10 Tukiperheelle maksettavat palkkiot ja tukiperhejakson pituus	10
10.1 Korotetun palkkion maksuperusteet	10
10.2 Tukiperhejakson pituus	11
10.3 Lapsen pitkäaikaisen sijoituksen tarve	11
10.4 Kulukorvaus	11
10.5 Käynnistämiskorvaus	12
10.6 Kilometrikorvaukset	12
11 Lapsen sairastuminen, lääkkeet ja reseptit	12
12 Lapsen ja tukiperheen vakuutukset Pohteen toimesta	13
13 Tukiperheen oikeudet – oikeus saada lapsesta tietoja	13
14 Tukiperheen toiminnan asianmukaisuus	13
15 Tukiperhetoiminnan valvonta	14
16 Tukiperheen velvollisuudet	14
16.1 Vaitiolo- ja salassapitovelvollisuus	14
16.2 Sosiaalinen media	15
16.3 Ilmoitusvelvollisuus	15
16.4 Velvollisuus ilmoittaa muutoksista	16
17 Verotus	16

1 Johdanto

Tukiperhetoiminnan toimintaohje sisältää tiedot palvelusta, järjestämistavasta, tukiperheprosessista ja toiminnan koordinoinnista. Tukiperhetoiminnan toimintaohje tulee voimaan 1.11.2024 ja on voimassa toistaiseksi.

Tukiperhepalvelu on sosiaalihuoltolain (1301/2014) 28 §:n tai lastensuojelulain (1302/2014) 36 §:n perusteella järjestettävä avohuollon tukitoimi, jolla pyritään tukemaan ja vahvistamaan lasten kasvua ja hyvinvointia sekä vanhempien jaksamista ja kasvatuskyyä.

2 Tukiperhepalvelu

Tukiperhepalvelu on tarkoitettu perhesosiaalityön ja lastensuojelun asiakkaina oleville lapsille sekä yli 18-vuotiaille jälkihuollon asiakkaille. Tukiperhepalvelua järjestetään erityisesti lapsen tueksi hänen terveytensä ja kehityksensä turvaamiseksi. Tukiperheen tarpeen voi aiheuttaa lapsen erityishoidettavuus, uusien ja turvallisten aikuissuhteiden tarve, maahanmuuttajatausta tai kulttuuriin sopeutumisen tukeminen. Tarve voi olla myös peräisin lapsen perhettä äkillisesti kohdanneen kriisin vuoksi tai muusta perheen vaikeasta elämäntilanteesta, jolloin lapselle tarvitaan korvaavaa hoitoa perheympäristössä. Lapsen perheessä voi olla haasteita ihmissuhteissa, kasvatukseen liittyvissä asioissa tai fyysisessä tai psyykkisessä terveydentilassa. Perheillä voi riittämätön läheisverkosto, avun saanti on vähäistä esimerkiksi pitkien etäisyyksien vuoksi tai läheisillä ei ole mahdollisuutta toimia perheen tukena tarvittavissa määrin.

3 Tukiperheeksi hakeutuminen ja kriteerit

Pohteen perhehoitokeskus vastaa uusien tukiperheiden rekrytoinnista ja koulutuksesta. Tukiperheenä voi toimia täysi-ikäinen perheellinen tai perheetön henkilö. Tukiperhetoiminta on koko perheen yhteinen asia, joten koko perheen tulee hyväksyä ajatus tukiperheeksi ryhtymisestä. Pohteen perhehoitokeskus tapaa jokaisen perheenjäsenen ennen tukiperheeksi ryhtymistä.

Tukiperhevanhempana toimivan tulee täyttää seuraavat kriteerit:

- perhe on valmennettu tehtävään
- perhe, jonka koti ja kasvuympäristö ovat lapsille soveltuvat ja turvalliset
- perhe, jolla on aikaa, halua ja kykyä toimia lasten kanssa
- perhe, jonka elämäntilanne ja mahdollinen parisuhde on vakaa.

Esteet ryhtyä tukiperheeksi:

- akuutti/ toistuva/ pitkäaikainen lastensuojelun asiakkuus
- akuutti/ toistuva/ pitkäaikainen perhesosiaalityön asiakkuus
- akuutti/ toistuva/ pitkäaikainen päihde- tai mielenterveysongelma perheessä
- akuutti huoltajuuskiista
- kriisi omassa elämäntilanteessa
- vakava sairaus perheessä
- arjenhallinnan vaikeudet perheessä.

Ennen toiminnan aloittamista tarkistetaan:

- Perheessä asuvien aikuisten osalta rikosrekisteriote alle 18-vuotiaiden kanssa työskenteleviltä (Laki lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä).
- Mahdolliset lastensuojelun, perhesosiaalityön, aikuissosiaalityön, päihde- ja mielenterveyspalveluiden ja perheoikeudellisten yksiköiden tiedot asiakkuudesta 5 vuoden ajalta.
- Tarvittaessa henkilöltä pyydetään tarkempi hoitavan tahon lausunto.

Pohteen perhehoitokeskus tilaa tarvittavat asiakirjat yli 15-vuotiaista perheenjäsenistä sekä aikuisista perheenjäsenistä perheen antaman kirjallisen suostumuksen perusteella.

Jos perhe on toiminut sijaisperheenä, tukiperheenä tai tukihenkilönä, yhteistyötahoilta (sijoittajakunnat, palveluiden järjestäjät) voidaan kysyä palaute.

Tukiperhe toimii pääsääntöisesti ainoastaan tukiperheen tehtävässä, joten yhtäaikaista eri toimeksiantoja (sijaisperhe ja tukiperhe) harkitaan huolellisesti. Jos perhe toimii vastaanottoperheenä, tukiperhetoiminnan kautta hoidettavat lapset lasketaan perhehoidon hoidettavien lukumäärään.

3.1 Läheisten rooli

Pääsääntöisesti lapsen lähisukulaiset tai vastaavat (esim. isovanhemmat, sisarukset, kummit) eivät voi toimia tukiperheenä, vaan lapsen luonapito perustuu esimerkiksi sukulaisuuden kautta jo olemassa olevaan kiintymyssuhteeseen ja siihen kuuluvaan luonnolliseen kanssakäymiseen.

Tukiperheenä voi toimia vain tukiperhevalmennuksen käyneet ja tukiperheeksi hyväksytyt perheet.

4 Valmennus ja tuki

Pohteen perhehoitokeskus järjestää tukiperhevalmennukset. Uusille tukiperhetoiminnasta kiinnostuneille perheille järjestetään mahdollisuus osallistua valmennukseen. Jos tukiperheessä on kaksi aikuista, heidät molemmat valmennetaan tehtävään. Tukiperheenä ei voi toimia vain perheen toinen aikuinen. Tukiperhevalmennus on prosessi, jonka aikana sekä perhe että Pohteen perhehoitokeskus arvioivat perheen valmiuksia, olosuhteita ja halukkuutta ryhtyä tukiperheeksi. Perhehoitokeskus arvioi perheen soveltuvuuden tukiperheeksi. Tukiperhetoimintaa tarvitsevalla lapsella on oikeus päästä arvioituun, hyvin valmentautuneeseen ja sitoutuneeseen tukiperheeseen.

Pohde järjestää vuosittain tukiperhevalmennusta. Valmennuksen järjestämistavasta ja kestosta tiedotetaan Pohteen eri viestintäkanavilla. Tukiperhevalmennuksen aikana perhettä tavataan heidän kotonaan, jossa arvioidaan koko perheen ja kodin olosuhteiden soveltuvuutta tukiperhetoimintaan. Perheen kodin tulee olla tiloiltaan ja varustetasoltaan tukilapselle sopivat. Lapselle pitää olla rauhallinen, siisti ja hänen tarpeitaan vastaava nukkumispaiikka tukijakson ajaksi. Perheen tilanteen selvitys tehdään kaikille perheille, jotka haluavat ryhtyä tukiperheeksi. Myös ehdottomat esteet käydään kotikäynnillä läpi. Perheen tilanteen selvityksen tekee perhehoitokeskuksen työntekijä.

Tukiperhevalmennuksen aikana perheillä on mahdollisuus miettiä omia valmiuksiaan ja sitoutumisedellytyksiä tukiperhetoimintaan. Valmennuksen aikana perheille annetaan tietoa muun muassa sosiaalihuollon ja lastensuojelun keskeisistä periaatteista sekä tukiperhetoiminnan tarkoituksesta ja tavoitteista. Tavoitteena on, että valmennettavat ymmärtävät ja tiedostavat tukiperheen roolin, oikeudet ja velvollisuudet. Lisäksi annetaan tietoa lasten erilaisista tuen tarpeista, mahdollisista uskonnollisten ja kulttuuristen taustojen huomioimisesta sekä tukiperhejaksolle asetettujen tavoitteiden merkityksestä.

5 Tukiperhepalvelun tavoitteet

Tukiperhe tarjoaa aitoa läsnäoloa, kuulluksi tulemistä ja yhdessä tekemistä. Lapset hyötyvät arkisista ja rauhallisista hetkistä kotona, ulkoilemisesta ja tavanomaisesta arjesta. Keskeistä on mielekäs yhdessäolo ja tekeminen, jonka ei tarvitse olla kustannuksiltaan kallista tai hankalasti järjestettävää. Tukiperhepalvelun tavoitteita ovat:

- luottamuksellisten ihmissuhteiden tarjoaminen
- turvalliset kokemukset perheympäristöstä
- kasvua, kehitystä ja itsenäistymistä tukevien arkitoimien harjoittelu
- vuorokausirytmien ylläpitämisen tukeminen
- lapsen vahvuuksien tunnistaminen ja sanoittaminen sekä itsetunnon vahvistaminen
- lapsen toimintakyvyn vahvistaminen eri toimintaympäristöissä
- lapsen perheen jaksamisen ja voimavarojen lisääminen.

6 Hoidettavien lasten määrä

Tukiperhettä tarvitsevat lapset tarvitsevat usein yksilöllistä huomiota, jonka vuoksi Pohteella on määriteltä tukiperheessä olevien lasten enimmäismäärä. Tapauskohtaista harkintaa voidaan käyttää tilanteessa, jossa on kyse sisaruksista. Tukiperheessä voi olla hoidettavana enintään 5 alle kouluikäistä lasta. Määrään lasketaan tuettavat lapset, perheen omat alle kouluikäiset lapset sekä perheessä asuvat esimerkiksi omaishoidettavat tai tukea tarvitsevat henkilöt.

Jotta lapsilla on mahdollisuus saada tukiperheessä yksilöllistä huomiota, tukiperheessä voi olla tukiperheviikonlopun tai -päivän aikana samanaikaisesti hoidettavana:

- Enimmillään 3 tuettavaa lasta/ yhden vanhemman perhe tai
- Enimmillään 5 tuettavaa lasta/ kahden vanhemman perhe.

Perheeseen sijoitetun lapsen huonetta ei voida käyttää tukiperhelapsen huoneena sijoitetun lapsen ollessa esimerkiksi kotilomalla tai muissakaan tapauksissa.

7 Tukiperheelle tarjottava tuki

Pohteen perhehoitokeskus vastaa tukiperheiden ohjauksesta, neuvonnasta sekä tuen koordinoinnista lapsen tukiperhesuhteen aikana. Tukimuotoja ovat yksilöllinen ja ryhmämuotoinen tuki. Tukiperheille tarjottavan tuen kokonaisuuteen sisältyy yhteistyö lapsen asioista vastaavan työntekijän kanssa. Tukisuhteeseen liittyvissä kysymyksissä tai ongelmatilanteissa tukiperheellä on mahdollisuus tavata perhehoitokeskuksen työntekijää.

Tukiperheille tarjottava ryhmätoiminta on voimavaroja lisäävää ja vuorovaikutuksellista oman toiminnan arviointia ja kehittämistä. Ryhmätoimintaan kuuluu vertaistuki ja mahdollisuus saada näkökulmia ja tukea pohdintoihin sekä mahdollisiin haasteisiin. Tukiperheille järjestetään myös täydennyskoulutusta. Ryhmätoiminnassa ei jaeta asiakkaina oleviin lapsiin liittyviä asioita tai tilanteita. Tukiperheessä käyvän lapsen asioihin ja kysymyksiin antaa ohjausta ja neuvontaa lapsen asioista vastaava työntekijä.

8 Tukiperheen tarpeen yhteydenotto perhehoitokeskukseen

Lapsen asioista vastaava työntekijä laatii yhdessä huoltajan kanssa taustatietolomakkeen tukiperheen tarpeesta, johon kirjataan lapsen ja perheen tiedot sekä mahdolliset erityistoiveet tukiperheestä. Taustatietolomake lähetetään Pohteen perhehoitokeskukseen.

Perhehoitokeskuksen työntekijä kartoittaa lapsen tarpeisiin vastaavia perheitä ja ottaa yhteyttä mahdollisiin tukiperheisiin. Perhehoitokeskuksen työntekijä antaa lapsen asioista vastaavalle työntekijälle soveltuvien tukiperheiden yhteystiedot. Lapsen asioista vastaava työntekijä on yhteydessä perheisiin ja sopii tutustumiskäynnin yhdessä lapsen ja tämän perheen kanssa. Lapsen asioista vastaava työntekijä tiedottaa Perhehoitokeskuksen työntekijää palvelun alkamisajankohdasta.

9 Tukiperhesopimus

Tukiperhesopimus tehdään perheen kanssa tukisuhteen alkaessa, kun tukiperhetoiminnasta on tehty päätös asiakastietojärjestelmään. Sopimus tehdään samalle ajanjaksolle kuin viranhaltijapäätös, ja sopimus uusitaan tarvittaessa. Sopimus tehdään erikseen jokaisesta tukiperheessä olevasta lapsesta ajantasaisilla tiedoilla. Tukiperhesopimus on tukiperhetoiminnan keskeinen asiakirja, jossa tukiperhe ja Pohde sopivat tukiperhetoimintaan liittyvät molemminpuoliset oikeudet ja velvollisuudet. Perhe- ja sosiaalipalveluiden ja Oys-psykiatrian toimialuejohtajan nimeämät viranhaltijat valmistelevat ja allekirjoittavat tukiperhesopimuksen.

Pohteen alueella toimivien tukiperheiden sopimuksista, velvoitteista sekä valvonnasta vastaa lapsen asioista vastaava hyvinvointialue.

Tukiperhesopimus toimitetaan sähköisesti tiedoksi Oima-tiimille. Oima-tiimi kirjaa tukiperhesopimuksen tiedot Oima-järjestelmään ja tukiperhevanhempi kirjaa toteutuneet tukiperhekäynnit tietojärjestelmään. Tukiperhetoiminnan palkkio ja kulukorvaus maksetaan Oima-järjestelmän kautta sen jälkeen, kun tukiperhevanhempi on kirjannut toteutuneet käynnit Oima-järjestelmään kuukausittain.

9.1 Tukiperhesopimuksen sisältö

Tukiperhesopimus sisältää tukiperhetoiminnan osapuolten tiedot, vastuut ja velvollisuudet sekä palvelukerran peruutusehto. Sopimus sisältää tiedot:

- Sopijaosapuolet
- tukiperheessä olevan lapsen tiedot ja mahdolliset erityistarpeet
- tukiperheessä olevan lapsen huoltajan yhteystiedot
- lapsen asioista vastaava työntekijän yhteystiedot
- palkkionsaajan tiedot, tukiperheelle maksettava hoitopalkkio ja kulukorvaus
- tukiperheessä olevan lapsen oikeudet, tukiperheen velvoitteet
- vaitiolovelvollisuus ja salassapito
- tiedon ryhmätapaturmavakuutuksista
- tukiperheen tuki sekä perheen yhdyshenkilö perhehoidon keskuksessa
- tukiperheelle tarjottu koulutus ja valmennus
- sopimuksen voimassaoloaika ja tukiperhekäynnit
- perumisehdot
- sopimuksen päättämistä koskevat ehdot
- aika, paikka ja allekirjoitukset.

Palkkio, kulukorvaus ja kilometrikorvaukset maksetaan lapsikohtaisesti tukiperheen toiselle vanhemmalle. Sopimuksen allekirjoittavat perheen vanhemmat.

9.2 Sopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Jos tukiperhe päättää lopettaa tukiperheenä toimimisen ennen palvelupäätöksen ja sopimuksessa sovitun määräajan päättymistä Pohteella, on perheen ilmoitettava asiasta mahdollisimman aikaisessa vaiheessa Pohteen perhehoitokeskuksen työntekijälle sekä lapsen asioista vastaavalle työntekijälle. Asiakaskohtaisten tukiperhesopimusten irtisanomisaika on 1 kuukausi, jotta lapselle ehditään järjestellä uusi tukiperhe.

Jos tukiperhe tai siellä annettava hoito tai toiminta todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, pyritään tilanne selvittämään antamalla ohjausta ja neuvontaa perhehoidon keskuksesta. Jos asiassa ei päästä yhteisymmärrykseen tukiperhevanhempien, lasten huoltajien ja perhehoitokeskuksen työntekijän kanssa, voidaan tukiperhetoiminnan sopimus päättää Pohteen toimesta ilman irtisanomisaikaa.

Jos lapsen huoltaja haluaa päättää tukiperhepalvelun, tulee asiasta ilmoittaa lapsen asioista vastaavalle työntekijälle ja perhehoitokeskukseen. Tukiperhesopimus päätetään tukiperheen kanssa Pohteen toimesta.

10 Tukiperheelle maksettavat palkkiot ja tukiperhejakson pituus

Pohteen tulevaisuuslautakunnan vahvistama tukiperheille maksettava palkkion määrä on 1.11.2024 alkaen:

Peruspalkkio 55 €/ vuorokausi

Korotettu palkkio 72,11 €/ vuorokausi

Kulukorvaus 30,64 €/ vuorokausi

Pohde maksaa tukiperheille hoitopalkkiota ja kulukorvausta. Hoitopalkkio on korvausta tukiperheessä käyvän lapsen hoitamisesta. Hoitopalkkio ei ole palkkaa vaan työkorvausta.

Pohteen Tulevaisuuslautakunta päättää voimassa olevat palkkiot ja korvaukset.

10.1 Korotetun palkkion maksuperusteet

Lapsen hoidosta voidaan maksaa harkinnanvaraista, korotettua palkkiota hoidon erityisen vaativuuden ja sitovuuden takia. Arvion korotetun palkkion edellytysten täyttymisestä tekee perhehoitokeskuksen työntekijä yhdessä lapsen asioista vastaavan työntekijän kanssa. Arviossa huomioidaan esimerkiksi saako lapsi korotettua tai ylintä vammaistukea, onko lapsi vähintään kahden lapsen paikalla päivähoitossa, tarvitseeko lapsi molempien tukiperhevanhempien resurssin jaksolla tai muu erityinen syy. Lapsen mahdolliset diagnoosit eivät määrittele korotettua palkkiota.

Korotetun palkkion saaminen edellyttää, että tukiperheelle aiheutuu tavallista suurempaa vaativuutta ja sidonnaisuutta lapsen hoidosta ja huolenpidosta lapsen ikätasoon suhteutettuna.

Lapsen hoidon vaativuus ja sitovuus eivät aina ole todettavissa ja arvioitavissa tukiperhetoiminnan alkaessa sopimusta tehtäessä. Lapsen erityishoidettavuutta tarkastellaan pitkin lapsen tukiperhepalvelua tai tarvittaessa tehdään uusi sopimus korotetusta palkkiosta.

10.2 Tukiperhejakson pituus

Tukiviikonlopun kesto (pe-su) on 3 vuorokautta.

Jakso voi olla enintään 7 vuorokauden mittainen jakso, tulo- ja lähtöpäivä mukaan lukien, esimerkiksi ma - su.

Yli 7 vuorokautta kestävässä jaksossa ei ole kysymys tukiperhetoiminnasta. Jos lapsi on poikkeuksellisesti sijoitettava tukiperheeseen pidemmäksi aikaa, tehdään avohuollon sijoituspäätös tai päätös kiireellisestä sijoituksesta. Tukiperhetoimintaa ei ole tarkoitettu pitkäkestoiseksi yhtäjaksoiseksi toiminnaksi eikä akuutteihin kriisitilanteisiin käytettäväksi tukimuodoksi. Pelkän tukiperhevalmennuksen käynyt tukiperhe ei voi toimia pidempiaikaisena sijoituspaikkana.

10.3 Lapsen pitkäaikaisen sijoituksen tarve

Lapsen tilanteen edellyttäessä lastensuojelun sijoitusta, voi lapsen pitkäaikainen tukiperhe hakeutua perhehoidon valmennukseen, jonka yhteydessä arvioidaan heidän soveltuvuuttaan perhehoitajaksi. Perhehoitovalmennuksen ja perhehoitajaksi hyväksymisen jälkeen lapsi voidaan sijoittaa perhehoitoon.

10.4 Kulukorvaus

Kulukorvauksella katetaan tukiperheessä käyvästä lapsesta aiheutuvia kustannuksia ravinnosta, puhtaudesta ja asumisesta sekä pienimuotoiset harrastuskulut. Tukiperheelle ei makseta erikseen lapsesta aiheutuneita kuluja, kuten pääsylippuja.

Vanhemmat huolehtivat tukiperheeseen lapsen henkilökohtaiset tavarat, lääkkeet ja vaipat.

Kulukorvauksen lisäksi korvataan lapsen tutustuminen tulevaan tukiperheeseen. Lapsen viettämät päivät korvataan mahdolliselle tulevalle tukiperheelle, jos lapsen huoltaja tai muu hoitaja ei ole paikalla.

10.5 Käynnistämiskorvaus

Käynnistämiskorvaus on harkinnanvarainen etuus, jonka myöntäminen arvioidaan tukiperhetoiminnan käynnistämisen yhteydessä. Perhehoitokeskuksessa työntekijä tekee päätöksen käynnistämiskorvauksen myöntämisestä keskusteltuaan asiasta tukiperheen ja lapsen asioista vastaavan työntekijän kanssa. Käynnistämiskorvaus on enintään 100 €/ lapsi.

Käynnistämiskorvaus on tukiperheelle veronalaista tuloa. Hankinnoista sovitaan perhehoitokeskuksen työntekijän ja tukiperheen kesken. Tukiperhevanhempi toimittaa maksutositteet hankinnoista perhehoidon keskukseseen. Jos tukiperhetoiminta päättyy pian käynnistämiskorvauksen maksamisen jälkeen, perhehoitokeskuksen työntekijä ja tukiperhe sopivat tukiperhevanhemman mahdollisuudesta lunastaa käynnistämiskorvauksella hankitut tuotteet itselleen.

10.6 Kilometrikorvaukset

Tukiperhe pyritään löytämään lapsen asuinpaikkakunnan läheltä. Lähtökohtaisesti lapsen huoltajat kuljettavat lasta tukiperheeseen. Tarvittaessa tukiperhe osallistuu kuljetuksiin ja ne sovitaan aina etukäteen tapauskohtaisesti lapsen asioista vastaavan työntekijän kanssa.

Matkakustannukset asiakassuunnitelmaneuvoitteluihin maksetaan tukiperheelle.

Pohteen maksama kilometrikorvaus tukiperheelle on 0,35 €/km.

11 Lapsen sairastuminen, lääkkeet ja reseptit

Jos lapsi sairastuu tai loukkaantuu tukiperheessä ollessaan, ilmoitetaan asiasta lapsen huoltajalle. Lähtökohtaisesti lapsen huoltaja huolehtii lapsen käyttämisestä terveydenhuollon palvelussa.

Jos huoltaja ei pysty käyttämään lasta terveydenhuollossa ja tukiperhevanhempi huolehtii käyttämisestä sen sijaan, käytetään julkista terveydenhuoltoa, koska kulut menevät lapsen huoltajalle maksettavaksi. Jos lapsella on yksityinen terveysvakuutus, voi tukiperhevanhempi sopia huoltajan kanssa lapsen käyttämisestä yksityisessä terveystalossa.

Mahdollisen lapsen lääkehoidon osalta huoltajan on annettava riittävä ohjeistus ja perehdytys tukiperhevanhemmille. Huoltajan vastuulla on huolehtia lapsen lääkitys tukiperhejaksolle.

12 Lapsen ja tukiperheen vakuutukset Pohteen toimesta

Pohde vakuuttaa tukiperheessä käyvät lapset tapaturmien varalta ryhmätapaturmavakuutuksella. Pohteen puolelta lapselle ei ole muita vakuutuksia.

Jos lapsi rikkoo tukiperhekäynnillä tukiperheen omaisuutta, Pohde ei korvaa vahinkoa. Vahingon sattuessa tukiperhe ottaa yhteyttä mahdolliseen omaan vakuutusyhtiöön ja tarkistaa, kattaako oma vakuutus aiheutuneet vahingot.

Pohde on vakuuttanut tukiperheet tapaturmien varalta ryhmätapaturmavakuutuksella. Pohteen puolelta tukiperheelle ei ole muita vakuutuksia.

13 Tukiperheen oikeudet – oikeus saada lapsesta tietoja

Salassa pidettäviä tietoja luovutetaan aina asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa eli huoltajan suostumuksella. Välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja voidaan luovuttaa tukiperhevanhemmille julkisuuslain 26 § 3 mom. nojalla.

14 Tukiperheen toiminnan asianmukaisuus

Lasta tulee kasvattaa siten, että lapsi saa osakseen ymmärtämystä, turvaa ja hellyyttä. Lasta ei saa alistaa, kurittaa ruumiillisesti eikä kohdella muulla tavoin loukkaavasti. Tukiperheeltä edellytetään ehdotonta raittiutta alkoholin ja muiden päihteiden käytön suhteen tukiperheviikonloppujen aikana, kun lapsi on tukiperheessä. Mahdollinen tupakointi tulee tapahtua ulkona eikä lasten lähettyvillä.

Lapsen läsnä ollessa tukiperheen vanhemmilta edellytetään asiallista kielenkäyttöä ja käyttäytymistä.

15 Tukiperhetoiminnan valvonta

Valvontavastuu tukiperhetoiminnasta on perhehoitokeskuksen työntekijällä ja lapsen asioista vastaavalla työntekijällä. Perhehoitokeskuksen työntekijä vastaa ennakollisesta valvonnasta: tukiperheiden perheselvityksestä, valmennuksesta sekä tukiperheiden hyväksymisestä.

Lapsen asioista vastaava työntekijä vastaa tukiperheen valinnasta perhehoitokeskuksen työntekijän esityksen perusteella. Lapsen asioista vastaava työntekijä tekee viranhaltijapäätöksen tukiperhepalvelusta ja huolehtii, että lapsi saa tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet. Tukiperhesopimuksen mukanaan tuomista velvoitteista vastaa sopijaosapuolena Pohde sekä tukiperhevanhempi tai -vanhemmat.

Tilanteessa, jossa tukiperheessä käyvästä lapsesta on tehty esimerkiksi lastensuojeluilmoitus liittyen tukiperheeseen tai jollekin osapuolelle on syntynyt huoli lapsen olosuhteista tukiperheen kodissa, tehdään valvontakäynti kyseiseen tukiperheeseen. Valvontakäynnin toteuttavat pääsääntöisesti lapsen asioista vastaava työntekijä sekä perhehoitokeskuksen työntekijä. Tilanteissa konsultoidaan tarvittaessa Pohteen järjestämistoimintojen sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan palvelualueita.

16 Tukiperheen velvollisuudet

16.1 Vaitiolo- ja salassapitovelvollisuus

Tukiperheellä on oikeus saada lapsesta tukiperhetoiminnan kannalta tarpeelliset tiedot. Tukiperhettä sitoo vaitiolo- ja salassapitovelvollisuus ja asiakirjasalaisuus (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä 703/2023 4 ja 5 §). Tukiperhe ei saa antaa tuettavasta lapsesta ja hänen perheestään tietoja sivullisille tukisuhteen aikana tai sen päätyttyä. Asiakasta koskevat arkaluontoiset asiat ja asiakirjat ovat kokonaan salassa pidettäviä. Jo pelkkä tieto asiakkuudesta on salassa pidettävää tietoa. Tukiperhe ei myöskään saa käyttää saamiaan tietoja oman tai toisen hyödyksi tai vahingoksi. Pohteen tukiperheet allekirjoittavat salassapitosopimuksen osana toimeksiantosopimusta.

Tukiperheen tulee säilyttää kaikki lapseen liittyvät asiakirjat huolellisuutta noudattaen. Tukiperhesuhteen päätyttyä asiakirjat tulee toimittaa Pohteen lapsen asioista vastaavalle työntekijälle.

16.2 Sosiaalinen media

Tukiperheessä vierailevalla lapsella on oikeus yksityiselämän suojaan. Tukiperhetoiminta on sosiaalihuoltolain mukaista palvelua ja tieto sosiaalihuollon asiakkuudesta on salassa pidettävää. Sosiaalisessa mediassa ei saa julkaista mitään tietoja, nimiä tai kuvia tukiperhetoiminnassa käyvästä lapsesta. Lasten kuvien jako viesteissä tai ryhmäviesteissä, esimerkiksi WhatsApp-sovelluksessa tai vastaavassa, on kielletty.

Sosiaaliseen mediaan lisätyt tiedot ja kuvat säilyvät ikuisesti ja saattavat vaikuttaa lapsen elämään ja maineeseen myöhemmin. Tukiperheen vanhempien tulee toimissaan noudattaa erityistä tarkkuutta ja huolellisuutta. Tieto tukiperheenä toimimisesta voi viitata siihen, että perheessä on sosiaalihuollon asiakkuudessa oleva tukiperhelapsi.

16.3 Ilmoitusvelvollisuus

Tukiperheellä on tukiperhesopimuksen myötä lain mukainen ilmoitusvelvollisuus lastensuojelulain nojalla, jos tukiperheellä nousee huoli lapsen terveyden tai kehityksen vaarantumisesta joko lapsesta tai perheestä johtuvista seikoista. Tukiperhe tekee tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen lapsen asioista vastaavalle työntekijälle tai tarvittaessa sosiaali- ja kriisipäivystykseen iltaisin ja viikonloppuisin.

Pohteen sosiaali- ja kriisipäivystykseen saa yhteyden hätänumeron 112 kautta tai soittamalla:

- Oulun seudullinen sosiaali- ja kriisipäivystys 044 7036235 tai
- Jokilaakson sosiaali- ja kriisipäivystys 044 4793644.

Pohteen verkkosivujen ohje lastensuojeluilmoituksen tekemisestä: [Lastensuojeluilmoitus - Pohde](#)

16.4 Velvollisuus ilmoittaa muutoksista

Tukiperhe on velvollinen ilmoittamaan tukiperheessä tapahtuneista muutoksista lapsen asioista vastaavalle työntekijälle sekä perhehoitokeskuksen työntekijälle. Jotta perhehoidon keskuksessa voidaan varmistaa tukiperhetoiminnan valvontavastuu, tukiperheen on ilmoitettava, jos perheeseen sijoitetaan uusia lapsia, perheessä aloitetaan uusia tukisuhteita toisen hyvinvointialueen kanssa tai jos tukiperheen elämässä tapahtuu elämänmuutoksia (esimerkiksi vakava sairastuminen, parisuhteen muutokset, muutto, biologisen lapsen syntymä tai perheenjäsenen kuolema).

Tukiperheessä olevan lapsen tapaturmista, väkivallanteosta tai muista vahingoista tulee aina ilmoittaa lapsen huoltajalle sekä asioista vastaavalle työntekijälle ja perhehoitokeskuksen työntekijälle.

17 Verotus

Verottaja rinnastaa tukiperhetoiminnan perhehoitoon. Kaikki tukiperheelle maksetut korvaukset (palkkio, kulukorvaus, erikseen maksetut matkakustannusten korvaukset) ovat veronalaista (työkorvausta). Tukiperhe hankkii perhehoidon verokortin. Oima-tiimi saa sähköisen verokortin suoraan Omaverosta. Maksajan on toimitettava suorituksista ennakonpidätys tukiperhe-palkkiolle annetun verokortin mukaisesti, ellei saaja ole ennakoperintärekisterissä. Maksaja ilmoittaa suoritukset tulorekisteriin, ellei saaja ole ennakoperintärekisterissä.

Tukiperhe tarkistaa veroilmoituksen ja tekee tarvittaessa korjauksia. Veroilmoituksella näkyy automaattisesti kulukorvauksen suuruinen vähennys. Jos tukiperheelle on aiheutunut kuluja enemmän kuin on korvattu, voi tukiperhe vaihtoehtoisesti vaatia vähennettäväksi todellisten kulujen ja kulukorvauksen erotusta. Tällöin on esitettävä pyydettyä selvitys kaikista kuluista, myös kulukorvaukseen sisältyvistä kuluista, joten kaikki tukiperhetoimintaan liittyvät kuitit on säilytettävä.

Erikseen maksetut matkakustannusten korvaukset eivät tule veroilmoitukselle automaattisesti vähennykseksi, vaan kuluja on vaadittava vähennettäväksi itse. Vähennyksen määrä verottajalla voi olla eri kuin Pohteella maksettu määrä.

Tukiperheenä voi toimia myös toiminimellä tai ammatinharjoittajana. Toiminimellä toimiva tukiperhe maksaa itse ennakoveronsa ennakoverolipulla (Ennakkoperintälaki 1996, 25.2 §). Verotuksen yhteydessä tukiperheeltä peritään palkkiosta sairauspäivärahamaksu, joka sisältyy ennakonpidätykseen (Sairausvakuutuslaki 2004) ja palkkion osalta työntekijän eläkevakuutusmaksu. Osakeyhtiön kautta ei voi toimia tukiperheenä.

Tukiperhe voi pyytää Oimalta ansioiden listausta edellisen vuoden tuloista veroilmoituksen tarkistamiseksi. Lisätietoa tukiperheiden ja perhehoitajan verotuksesta saa verottajalta vero.fi-sivustolta: [Perhehoitajan verotus](#)